

Sygn. akt VI U 474/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	stażysta Michał Maśnik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 października 2016 r. w S.

sprawy R. G. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania R. G. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 25 kwietnia 2016 roku znak: ENP/6/039016295

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 kwietnia 2016 r. znak (...) organ rentowy przeliczył R. G. (1) emeryturę od dnia 1 grudnia 2015 r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Emeryturę ustaloną w kwocie 1.665,94 organ rentowy zwiększył o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie po dniu ponownego ustalenia wysokości emerytury do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ich waloryzacji, poprzez dalsze trwanie życia ustalone dla wieku ubezpieczonej w dniu złożenia tego wniosku, tj. w dniu 9 grudnia 2015 r. Po ponownym ustaleniu wysokość emerytury wyniosła 1.665,94 zł (po waloryzacji od 1 marca 2016 r. - 1.996,94 zł). Jednocześnie organ rentowy wskazał, że wobec zbiegu prawa do dwóch świadczeń emerytalnych wypłaca jedno ze świadczeń, wyższe lub wybrane przez emeryta zgodnie z art. 95 ww. ustawy. Uznał, że skoro emerytura o symbolu E jest nadal niższa od dotychczas wypłacanej emerytury o symbolu (...), wobec powyższego nadal będzie wypłacana emerytura o symbolu (...). Jednocześnie, w sprawie ponownego wniosku z dnia 9 grudnia 2015 r. o ustalenie wysokości emerytury zgodnie z art. 55 tj. po przepracowanych 30 miesiącach, organ rentowy wskazał, że w sprawie zapadł w dniu 5 listopada 2014 r. wyrok sądu oddalający odwołanie od wcześniej wydanej decyzji, wobec czego ponowne rozpatrywanie wniosku poruszającego te same kwestie staje się bezprzedmiotowe.

W odwołaniu od powyższej decyzji R. G. (1) wniosła o ponowne przeliczenie kwoty bazowej z tytułu przepracowania 30 miesięcy w okresie od 1 lipca 2010 r. do 31 grudnia 2012r. na podstawie umowy zlecenie w biurze rachunkowym przy archiwizacji i księgowaniu dokumentów, za które otrzymała wynagrodzenie w wysokości: 2010 r. – 7.200 zł, za

2011 r. – 14.400 zł za 2012 r. – 1.800 zł. Ubezpieczona wskazała, że kwotę bazową emerytury na którą przeszła w 2006 r., stanowiła kwota bazowa w wysokości 1.220,89 zł tj. kwota bazowa obowiązująca w dacie przejścia na rentę w 1998 r. Zdaniem skarżącej przeliczenie emerytury przy zastosowaniu kwoty bazowej obowiązującej w 2016 r. – 3.408,62 zł skutkować powinno wzrostem jej świadczenia o kwotę 525,05zł.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego odrzucenie na podstawie art. 199 § 1 ust. 2 w zw. z art. 477¹⁰ § 1 k.p.c., bowiem kolejne odwołanie w tej samej sprawie godzi w powagę rzeczy osądzonej, a w przypadku nieuwzględnienia o oddaleniu odwołanie w całości. Organ rentowy wskazał, że kwestia przeliczenia emerytury o symbolu E na podstawie art. 53 ust. 4 była już przedmiotem postępowania przed Sądem Okręgowym w Szczecinie w sprawie o sygn. akt VI U 566/14.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. G. (1), urodzona (...), z zawodu księgowa, decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 listopada 1998 r. nabyła prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 24 listopada 1998 r., tj. od zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego. Do ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 9 najkorzystniejszych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1988 r. do 31 grudnia 1996 r. Podstawa wymiaru, obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 78,53% przez kwotę bazową obowiązującą w dniu ustalania prawa do renty - 1.196,47 zł, wyniosła 939,59 zł. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 24 lata, 4 miesiące okresów składkowych tj. 292 miesiące, 6 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 2 miesiące okresów uzupełniających.

Niesporne, a nadto dowód: decyzja ZUS z 05.11.1998r. k. 15-16 plik I akt ZUS.

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 2 czerwca 2006 r. (znak (...) -1/15/E) R. G. (1) nabyła prawo do emerytury (tzw. wcześniejszej - z uwagi na posiadany przez nią 30 letni okres składkowy i nieskładkowy) od 1 kwietnia 2006r., tj. od ustania zatrudnienia. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1986 r. do 31 grudnia 1995 r. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 76,91% przez kwotę bazową obowiązującą w dniu ustalania prawa do emerytury w wysokości 1.977,20 zł wyniosła 1.520,66 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 29 lat, 1 miesiąc okresów składkowych, tj. 349 miesięcy oraz 6 miesięcy okresów nieskładkowych.

Niesporne, a nadto dowód: decyzja ZUS z 02.06.2006r. k. 35-36 plik II akt ZUS.

Decyzją z dnia 2 sierpnia 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. ustalił R. G. (1) kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 123.251,48 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy ustalony w decyzji o jej przeliczeniu w związku ze zmianą podstawy wymiaru w wysokości 78,53%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono na kwotę 958,76 zł, otrzymaną w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 78,532% przez kwotę 1.220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w ustawie emerytalno-rentowej. Do obliczenia wartości kapitału początkowego przyjęto okresy składkowe ubezpieczonej wynoszące łącznie 24 lata, 10 miesięcy, 11 dni tj. 298 miesięcy przeliczone według współczynnika 1,3%, okresy nieskładkowe: 6 miesięcy i 14 dni tj. 6 miesięcy. Organ rentowy wskazał, iż współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku, oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł dla R. G. (1) wynosi 94,49%, zaś 24% kwoty bazowej wyniosło 293,01 zł, średnie dalsze trwanie życia ubezpieczonej ustalono na 209 miesięcy.

Niesporne, a nadto dowody:

- decyzja ZUS z 02.08.2010r. - k. 6 plik akt (...);

- decyzja ZUS z 05.11.1998r. - k. 15-16 plik I akt ZUS.

W dniu 30 czerwca 2010 r. R. G. (1) złożyła w ZUS O/S. wniosek o emeryturę, wskazując, że nie jest członkiem OFE oraz oświadczając, że po przyznaniu prawa do wcześniejszej emerytury nigdzie nie pracowała.

Decyzją z dnia 3 września 2010 r. znak (...) organ rentowy przyznał R. G. (1) zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 1 lipca 2010 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Ustalając ubezpieczonej wysokość emerytury na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wskazał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji kapitału początkowego zewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składki zewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 24.507,82 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 318.776,31 zł, średnie dalsze trwanie życia wyniosło 247,50 zł miesięcy, wyliczona kwota emerytury wyniosła 1.387,01 zł. Wysokość emerytury obliczono zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej: $(24.507,82 \text{ zł} + 318.776,31 \text{ zł}) / 247,50 = 1.387,01 \text{ zł}$. Na poczet należności od 1 lipca 2010 r. do 30 września 2010 r. w kwocie 4.161,03 ZUS zaliczył kwotę 2.493,94 zł z tytułu wypłaconej emerytury. Od 1 października 2010 r. obliczona emerytura brutto wyniosła 1.387,01 zł.

Decyzją z dnia 28 lutego 2011 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury (...) od 1 lipca 2010 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej, nie zmieniła się w stosunku do świadczenia ustalonego decyzją zaliczkową.

Od 1 maja 2011 r. obliczona emerytura wyniosła 1.430,01 zł.

Z uwagi na to, że na dzień wydawania decyzji kwota nowo przyznanej emerytury kapitałowej wynosiła 1.430,01 zł brutto i była wyższa od poprzednio pobieranej, organ rentowy podjął wypłatę nowego świadczenia.

Niesporne, a nadto dowody:

- decyzja ZUS z 03.09.2010r. - k. 17-18 plik III akt ZUS;
- decyzja ZUS z 28.02.2011r. - k. 21 plik III akt ZUS.

Po nabyciu prawa do świadczenia emerytalnego R. G. (1) podlegała ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia w Biurze (...) z siedzibą w P. na podstawie umowy zlecenia w okresie od 1 lipca 2010 r. do 31 grudnia 2012 r. Z tytułu tego zatrudnienia osiągnęła przychód w wysokości: za 2010 r. – 7.200 zł, za 2011 r. – 14.400 zł oraz za 2012 r. – 18.000 zł.

Dowody: zaświadczenia k. 25, 30-31, 34 plik III akt ZUS.

W dniu 28 września 2012 r. R. G. złożyła w ZUS wniosek o zaliczenie do stażu pracy okresu zatrudnienia od 1 lipca 2010 r. do 31 sierpnia 2012 r.

Uwzględniając wniosek ubezpieczonej decyzją z dnia 16 października 2012 r. organ rentowy przeliczył faktycznie pobieraną emeryturę (...) od 1 września 2012 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, uwzględniając dodatkowo okres ubezpieczenia w latach 2010, 2011 i 2012 (do września). Obliczona kwota emerytury brutto od 1 grudnia 2012r. wyniosła 1.531,86 zł.

Niesporne, a nadto dowody:

- wniosek z 28.09.2012r. - k. 24 plik III akt ZUS;
- zaświadczenie z 27.09.2012r. – k. 25 plik III akt ZUS;
- decyzja ZUS z 16.10.2012r. - k. 27-28 plik III akt ZUS.

W dniu 29 lipca 2013 r. R. G. złożyła w ZUS wniosek o przeliczenie emerytury w związku z przepracowaniem 30 miesięcy, przedkładając zaświadczenie Rp-7 z 30 lipca 2013 r.

Decyzją z dnia 26 listopada 2013 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do przeliczenia emerytury. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że ubezpieczona nabyła już prawo do emerytury w wieku powszechnym, stąd nie ma obecnie możliwości prawnych do ponownego ustalenia prawa do emerytury na podstawie przepisu art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od powyższej decyzji, wskazując, iż jest ona dla niej krzywdząca albowiem przepracowała okres od 1 lipca 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. a ZUS mimo tego odmawia jej przeliczenia emerytury, pomimo że takiego przeliczenia nie odmawia się innym osobom. W toku postępowania sądowego wszczętego na skutek tego odwołania, a toczącego się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie pod sygn. akt VI U 566/14, organ rentowy został zobowiązany do hipotetycznego wyliczenia emerytury ubezpieczonej przyznanej decyzją z dnia 2 czerwca 2006 r., na dzień złożenia wniosku o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem dotychczasowych waloryzacji z uwzględnieniem części socjalnej tego świadczenia liczonej od kwoty bazowej obowiązującej w dacie złożenia wniosku, zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej.

Wykonując powyższe zobowiązanie w dniu 25 lipca 2014 r. organ rentowy wydał decyzję hipotetyczną, którą przeliczył świadczenie ubezpieczonej. Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto wynagrodzenie – dochód – przychód, które stanowiło podstawę wymiaru składek, z 10 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1986 r. do 31 grudnia 1995 r. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 76,91% przez kwotę bazową 1.977,20 zł wyniosła 1.520,66 zł. Podstawa wymiaru po waloryzacji wynosi od 1 lipca 2013 r. – 1.769,36 zł, od 1 marca 2014 r. – 1.797,67 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 29 lat, 1 miesiąc okresów składkowych tj. 349 miesięcy oraz 6 miesięcy okresów nieskładkowych. Wysokość emerytury ustalona na dzień 1 lipca 2013 r. tj. w dniu nabycia prawa do emerytury wynosi 1.414,59 zł. Przy ustaleniu wysokości emerytury uwzględniono: - od obliczenia składnika emerytury, przysługującego za okresy składkowe i nieskładkowe – podstawę wymiaru wcześniej przyznanej emerytury, w wysokości uwzględniającej waloryzację od 1 lipca 2013 r., do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej, kwotę bazową obowiązującą 1 lipca 2013 r., tj. w dniu nabycia prawa do emerytury ($34\% \times 3.080,84 \text{ zł} = 739,40 \text{ zł}$). Wysokość emerytury po waloryzacji w dniu 1 marca 2014 r. wyniosła 1.437,22 zł.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 5 listopada 2014 r. w sprawie o sygn. akt VI U 566/14 Sąd Okręgowy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie ubezpieczonej.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy odwołał się do treści przepisów art. 21 ust.1 pkt 1 i ust. 2 ustawy oraz art. 53 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wyjaśniając, że jeżeli osoba, która przechodzi z emerytury na emeryturę (tj. otrzymywała emeryturę w wieku obniżonym i uzyskuje prawo do emerytury w wieku powszechnym), to nowe świadczenie oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Wyjątek zaś stanowi sytuacja, kiedy w okresie pomiędzy przyznaniem wcześniejszej emerytury i emerytury w wieku powszechnym ubezpieczony podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Wówczas t, istnieje możliwość przeliczenia tzw. części socjalnej świadczenia od nowej kwoty bazowej. Mając to na uwadze w uzasadnieniu omawianego wyroku wskazano, iż brak jest możliwości zastosowania wobec ubezpieczonej regulacji wymienionej w art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej, albowiem wskazywany przez nią okres ubezpieczenia od 1 sierpnia 2011 do 31 grudnia 2012 roku przypadał już po dacie przyznania jej prawa do emerytury w wieku powszechnym.

Dowody:

- wniosek z 29.07.2013r. - k. 29 plik III akt ZUS;

- zaświadczenie o zatrudnieniu Rp-7 z 30.07.2013r. - k. 30-31 plik III akt ZUS;

- decyzja ZUS z 20.11.2013r. - k. 35 plik III akt ZUS;

- dokumenty w aktach Sądu Okręgowego w Szczecinie, sygn. akt VI U 566/14: odwołanie z 16.12.2013r. - k. 4; odpowiedź na odwołanie - k. 14; pismo ZUS z 31.07.2014r. - k. 31; decyzja hipotetyczna z 25.07.2014r. - k. 32-33; wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z 5.11.2014r. z uzasadnieniem - k. 53-55.

W dniu 21 października 2013 r. R. G. (1) złożyła w ZUS wniosek o przeliczenie kapitału początkowego plus składki do 31 grudnia 2012 r.

Decyzją z dnia 5 grudnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeliczył ubezpieczonej emeryturę od dnia 1 października 2013 r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek, uwzględniając okres ubezpieczenia do końca 2012 r. Organ rentowy wskazał, że kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 1.348,91 zł, po korekcie kapitału początkowego wysokość emerytury wyniosła $(1.348,91 + 0,00)/1.604,27$ zł.

W decyzji ustalono, że emerytura po waloryzacji przysługuje w kwocie od 1 marca 2013 r. – 1.435,01 zł, od 1 marca 2013 r. – 1.506,01 zł, od 1 marca 2013 r. – 1.598,33 zł.

Dowody:

- notatka k. 21.10.2013r. - k. 33 plik III akt ZUS;

- zaświadczenie z 21.10.2013r. - k. 34 plik III akt ZUS;

- decyzja z 5.12.2013r. – k. 37 plik III akt ZUS.

W dniu 19 listopada 2015 r. ubezpieczona złożyła w ZUS wniosek o ponowne przeliczenie kwoty bazowej z tytułu przepracowania 30 miesięcy w okresie od 1 lipca 2010 r. do 31 grudnia 2012 r. na podstawie umowy zlecenia w biurze (...) w P. przy archiwizacji i księgowaniu dokumentów. Uzasadniając wniosek ubezpieczona wskazała, że dopiero w trakcie rozprawy sądowej zrozumiała że powinna domagać się różnicy wynikającej z przeliczenia stawki bazowej wynoszącej 3.308,33 zł w stosunku do poprzedniej z 1998 r. w kwocie 1.220,89 zł; różnica stanowi kwotę 500,98 zł.

W dniu 9 grudnia 2015 r. do ZUS wpłynął nadto wniosek ubezpieczonej, w którym oświadczyła że pismo z dnia 19 listopada 2015 r. należy traktować jako jej wniosek o przeliczenie kwoty bazowej z tytułu przepracowania 30 miesięcy.

Niesporne, a nadto dowody:

- wniosek z 17.11.2015r. - k. 73 plik III akt ZUS;

- wniosek z 09.12.2015r. - k. 78 plik III akt ZUS.

Zaskarżoną decyzją z dnia 25 kwietnia 2016 r. organ rentowy przeliczył R. G. (1) emeryturę (...) od dnia 1 grudnia 2015 r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Niesporne, a nadto dowód: decyzja ZUS z 25.04.2016r. k. 92-93 plik V akt ZUS.

Ponadto, wydaną w toku niniejszego postępowania sądowego decyzją z dnia 21 września 2016 r. organ rentowy rozpoznał wniosek ubezpieczonej z dnia 30 lipca 2013 r. dotyczący obliczenia wysokości emerytury o symbolu (...) o doliczenie okresu od 1 lipca 2010r. do 29 grudnia 2012 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wwpw w wysokości 76,91%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 76,91% przez kwotę bazową 1.977,20 zł wyniosła 1.520,66 zł. Podstawa wymiaru po waloryzacji wynosi od 1 marca 2015 r. – 2.111,26 zł, od 1 marca 2016 r. – 2.116,33 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 31 lat, 7 miesięcy okresów składkowych tj. 379 miesięcy oraz 6 miesięcy okresów nieskładkowych. Ustalono, że wysokość emerytury po waloryzacji od 1 marca 2016 r. wynosi 1.536,79 zł. Mimo dokonanego przeliczenia świadczenia organ

rentowy nie podjął jego wypłaty z uwagi na fakt, iż jego wysokość jest nadal niższa od dotychczas pobieranej emerytury kapitałowej.

Niesporne, a nadto dowody:

- decyzja ZUS z 21.09.2016 r. - k. 97 plik III akt ZUS, k. 23-24 akt sądowych;
- karta przebiegu zatrudnienia - k. 25 akt sądowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej było całkowicie nieuzasadnione, a stanowisko prezentowane przez R. G. (1) w toku postępowania świadczy o całkowitym niezrozumieniu przez nią sensu instytucji regulowanej przepisem art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Pod rozważę sądu została poddana ocena prawidłowości decyzji organu rentowego z dnia 25 kwietnia 2016 r., wydanej w rozpoznaniu wniosku z dnia 9 grudnia 2015 r., którą przeliczono pobieraną przez ubezpieczoną emeryturę kapitałową. Organ rentowy zwiększył dotychczasową wysokość tego świadczenia o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie R. G. po dniu poprzedniego ustalenia wysokości emerytury do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ich waloryzacji, poprzez dalsze trwanie życia ustalone dla wieku ubezpieczonej w dniu złożenia tego wniosku tj. w dniu 9 grudnia 2015 r. Po ponownym ustaleniu wysokość emerytury wyniosła $1.665,94 + (0,00/214,20) = 1.665,94$ zł. Jednocześnie, w sprawie ponownego wniosku z dnia 9 grudnia 2015 r. o ustalenie wysokości emerytury o symbolu E po przepracowanych 30 miesiącach, organ rentowy wskazał, że skoro w sprawie zapadł w dniu 5 listopada 2014 r. wyrok sądu oddalający odwołanie od wcześniej wydanej decyzji, rozpatrywanie wniosku poruszającego te same kwestie staje się bezprzedmiotowe.

To ostatnie stanowisko organu rentowego należało uznać za prawidłowe, choć – zdaniem sądu w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę – nie prowadziło to do konieczności odrzucenia odwołania, lecz tylko jego merytorycznego oddalenia jako bezzasadnego.

Istotnie bowiem, jeśli chodzi o możliwość przeliczenia świadczenia należnego ubezpieczonej stosownie do przepisów art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, toczył się już między tymi samymi stronami spór sądowy. Odwołanie R. G. (1) zostało wówczas oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 5 listopada 2014 r. wydanym w sprawie o sygn. akt VIU 566/14. W uzasadnieniu tego wyroku sąd oceniał przy tym możliwość dokonania przeliczenia świadczenia w związku z podleganiem przez R. G. ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz A. S., a więc brał pod uwagę dokładnie te same okoliczności i fakty, na które R. G. (1) powoływała się w toku także i niniejszego procesu. Co przy tym istotne, w obecnym postępowaniu ubezpieczona nie odwoływała się do istnienia jakichkolwiek innych, nowych, tj. nieprzywoływanych wcześniej okoliczności.

Zgodnie z treścią przepisu art. 365 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej jako: k.p.c.) orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i inne organy państwowe. Prawomocny wyrok korzysta z powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.); oznacza to, że nie jest dopuszczalne ponowne rozpoznanie sprawy między tymi samymi stronami o te same roszczenia (art. 379 pkt 3 k.p.c.).

Zauważyć należy, że w myśl art. 365 § 1 k.p.c., orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Z prawomocnością orzeczenia sądowego (zarówno w ujęciu materialnym, jak i formalnym) związana jest powaga rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.), przy czym jest to konstrukcja prawna odmienna - choć ściśle powiązana - z regulacją art. 365 § 1 k.p.c. Wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi

stronami. Moc wiążąca orzeczenia (art. 365 § 1 k.p.c.) może być rozważana tylko wtedy, gdy rozpoznawana jest inna sprawa niż ta, w której wydano poprzednie orzeczenie oraz gdy kwestia rozstrzygnięta innym wyrokiem stanowi zagadnienie wstępne. Moc wiążąca prawomocnego orzeczenia sądu charakteryzuje się dwoma aspektami, pierwszym odnoszącym się tylko do faktu istnienia prawomocnego orzeczenia, drugi aspekt mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia jest określony, jako walor prawny rozstrzygnięcia (osądzenia) zawartego w treści orzeczenia. Drugi z aspektów jest ściśle związany z powagą rzeczy osądzonej (art. 366 § 1 k.p.c.) i występuje w nowej sprawie pomiędzy tymi samymi stronami, choć przedmiot obu spraw jest inny. W nowej sprawie nie może być wówczas zastosowany negatywny (procesowy) skutek powagi rzeczy osądzonej, polegający na niedopuszczalności ponownego rozstrzygnięcia tej samej sprawy. Występuje natomiast skutek pozytywny (materialny) rzeczy osądzonej, przejawiający się w tym, że rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu (rzecz osądzona) stwarza stan prawny taki, jaki z niego wynika. Sądy rozpoznające między tymi samymi stronami nowy spór muszą przyjmować, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak przyjęto to w prawomocnym, wcześniejszym wyroku, a więc w ostatecznym rezultacie procesu uwzględniającym stan rzeczy na datę zamknięcia rozprawy. Taka jest treść prawomocnego orzeczenia, o którym stanowi art. 365 § 1 k.p.c., a więc treść wyrażonej w nim indywidualnej i konkretnej normy prawnej. A zatem w kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się ta sama kwestia, nie może być ona już ponownie badana. Związanie orzeczeniem oznacza zatem zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z uprzednio osądzoną kwestią, a nawet niedopuszczalność prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2013 r., II PK 438/13, LEX nr 140888 i powołane tam orzecznictwo).

Podkreślić należy, iż istota mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia sądu wyraża się w tym, że także inne sądy muszą brać pod uwagę fakt istnienia i treść wcześniej wydanego prawomocnego wyroku. Skoro więc wyrokiem tym orzeczono, że brak jest podstaw do przeliczenia świadczenia R. G. (1) mimo przepracowania przez nią 30 miesięcy, sąd orzekający w niniejszej sprawie – skoro nie pojawiły się żadne nowe okoliczności – musiał przyjąć, że takie przeliczenie nie jest możliwe.

Postępowanie cywilne w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych charakteryzuje się jednak pewną specyfiką, co ma swoje implikacje również w zakresie funkcjonowania instytucji powagi rzeczy osądzonej, nadając tej instytucji szczególny walor, ograniczający jej praktyczne znaczenie. Sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są bowiem sprawami cywilnymi jedynie w ujęciu formalnym (art. 1 k.p.c.). Postępowanie sądowe nie jest w nich bowiem inicjowane przez wniesienie pozwu, lecz wskutek złożenia odwołania od decyzji organu rentowego; każdorazowo musi więc zostać poprzedzone postępowaniem administracyjnym, a od każdej kolejnej wydawanej przez organ decyzji stronie przysługuje odrębne odwołanie. Co do zasady więc wydanie decyzji przez organ rentowy powoduje możliwość wszczęcia postępowania cywilnego, chociażby decyzja ta dotyczyła ponownie tego samego świadczenia, które było już przedmiotem sporu w poprzednio toczącym się procesie. W judykaturze zauważa się, że nieważność postępowania, związana z nieodrzczeniem przez sąd ubezpieczeń społecznych odwołania od decyzji organu rentowego z powodu powagi rzeczy osądzonej, mogłaby być rozważana tylko wówczas, gdyby odwołanie zostało wniesione od decyzji już wcześniej zaskarżonej odwołaniem, które zostało oddalone prawomocnym wyrokiem sądowym. Natomiast odwołanie od nowej decyzji organu rentowego podlega merytorycznemu rozpoznaniu, zgodnie z zasadą przewidzianą w art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2012r., I UK 299/11, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 118).

W świetle powyższego uznać należało, iż w przypadku zaskarżonej w niniejszym postępowaniu decyzji wniesione przez skarżącą odwołanie mogło zainicjować przed sądem nową sprawę podlegającą merytorycznemu rozpoznaniu. Niemniej w niniejszym postępowaniu rozpoznający obecną sprawę sąd, będąc związany ustaleniem co do braku możliwości przeliczenia świadczenia ubezpieczonej według reguły art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej, zbadać mógł jedynie pozostałe elementy decyzji, które nie były przedmiotem oceny dokonanej przez Sąd Okręgowy w sprawie o sygn. akt VIU 566/14.

Mając powyższe na uwadze sąd zobowiązał więc obecnie organ rentowy do wyjaśnienia, czy rozpoznając wniosek ubezpieczonej z 30 lipca 2013 r. dokonano kiedykolwiek przeliczenia przysługującej ubezpieczonej emerytury o symbolu (...), w szczególności poprzez doliczenie przepracowanego okresu do stażu ubezpieczeniowego oraz

wyjaśnienia czy organ rentowy, obliczając wysokość emerytury przyznanej ubezpieczonej decyzją z 2 czerwca 2006r. w związku z wnioskiem z 21 kwietnia 2006r., obliczył jej wysokość z zastosowaniem przepisu art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przy uwzględnieniu faktu, że po nabyciu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy ubezpieczona pozostawała w ubezpieczeniu społecznym przez okres dłuższy niż 30 miesięcy (świadcstwo pracy – k. 12, plik II akt ZUS). W odpowiedzi na to zobowiązanie organ rentowy wyjaśnił – a wyjaśnienie to znalazło pełne oparcie w przedłożonych dokumentach – że do wskazanego wyżej doliczenia przepracowanego okresu doszło dopiero na skutek wydania decyzji z dnia 21 września 2016 r., którą przeliczono emeryturę o symbolu (...) poprzez doliczenie okresu od 1 lipca 2010 r. do 29 grudnia 2012 r. Obliczona w ten sposób emerytura jest niższa od emerytury kapitałowej pobieranej przez skarżącą, która wynosi 1.669,94 zł.

Z udzielonych przez organ rentowy i uznanych przez sąd za prawdziwe wyjaśnień wynika też, iż organ rentowy, przyznając R. G. (1) emeryturę decyzją z dnia 2 czerwca 2006 r., obliczył podstawę jej wymiaru przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 76,91% przez kwotę bazową obowiązującą w dniu ustalania prawa do emerytury w wysokości 1.977,20 zł, nie zaś kwotę bazową zastosowaną przy ustalaniu prawa do renty decyzją z dnia 5 listopada 1998 r., która w dacie wydania decyzji rentowej wynosiła 1.196,47 zł. Odmienne twierdzenia R. G. (1) w tym zakresie są wyłącznie wynikiem jej niezrozumienia sposobu wyliczenia wysokości należnych jej świadczeń. Twierdzenia te, jako całkowicie nieuzasadnione, nie mogły jednak spowodować zmiany zaskarżonej decyzji.

Na zakończenie, jedynie dla wyjaśnienia należy wskazać, iż obowiązujący od 1 stycznia 1999r. nowy system emerytalny różnicuje zasady nabywania prawa i ustalania wysokości emerytury, zależnie od wieku ich urodzenia. (...) ten dzieli bowiem ubezpieczonych - według wieku w dniu wejścia w życie ustawy - na urodzonych przed 1 stycznia 1949r. oraz urodzonych po tej dacie, wprowadzając jednocześnie w Rozdziale 3 Działu II przepisy szczególne dotyczące emerytury dla niektórych ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r., zastrzegając w tym ostatnim przypadku, iż możliwość skorzystania z nich przysługuje wyłącznie tym ubezpieczonym, którzy określone warunki wymagane do przyznania emerytury spełnią do dnia 31 grudnia 2008r.

Na gruncie obecnego systemu przez emeryturę w systemie zdefiniowanego świadczenia rozumie się zatem nabycie prawa na zasadach dotychczasowych, tj. przed reformy, które zakładały możliwość uzyskania emerytury po spełnieniu warunku wieku emerytalnego (podstawowego lub niższego) oraz po osiągnięciu określonego stażu ubezpieczeniowego. Możliwe było też nabycie prawa do tzw. wcześniejszej emerytury (tj. mimo nieosiągnięcia wieku emerytalnego).

Dotychczasowe zasady nabycia prawa do emerytury zostały zachowane w sposób pełny, a więc zarówno co do zasad nabycia, jak i formuły wymiaru w odniesieniu do osób, które urodziły się przed dniem 1 stycznia 1949r. oraz w odniesieniu do wspomnianych wyżej niektórych osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r.

Zasady dotyczące ustalania wysokości emerytur dla wskazanych wyżej grup ubezpieczonych uregulowane zostały w Rozdziale 4 Działu II cytowanej ustawy, który dotyczy również ustalania wysokości emerytur górniczych przewidzianych w jego Rozdziale 3a.

W odniesieniu do pozostałych ubezpieczonych wysokość emerytury ustalana jest w systemie zdefiniowanego świadczenia przy uwzględnieniu regulacji przewidzianej w art. 25-26 powyższej ustawy.

Rozważając powyższą kwestię w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 lipca 2007r. (I UK 62/07, OSNAPiUS 2008, nr 17-18, poz. 269) Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na zróżnicowanie emerytur z uwagi na sposób ich obliczania, podkreślając, iż emerytura dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948r. (Dział II Rozdział 1 ustawy) obliczana jest na nowych zasadach, tj. zasadach wynikających z przepisów art. 25-26 ustawy. Podstawę jej obliczenia stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego. Ostatecznie emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na

emeryturę danego ubezpieczonego, z zastrzeżeniem art. 183 ustawy, mającym zastosowanie do wniosków zgłaszanych w latach 2009-2013, z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art. 46 lub 50.

W rozpatrywanym przypadku poza sporem pozostawało, iż R. G. (1), urodzona w dniu (...), nabyła prawo do emerytury (tzw. wcześniejszej - z uwagi na posiadany przez nią 30 letni okres składkowy i nieskładkowy) od 1 kwietnia 2006 r., a jej wysokość ustalona została na podstawie art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., tj. na tzw. „starych zasadach”. Następnie, osiągnięcie przez ubezpieczoną z dniem 1 lipca 2010 r. powszechnego wieku emerytalnego (60 lat), uzasadniało przyznanie jej emerytury, o której mowa w art. 24 ust. 1 omawianej ustawy, tj. emerytury kapitałowej, czemu organ rentowy - uwzględniając wniosek ubezpieczonej z dnia 30 czerwca 2010 r. - prawidłowo dał wyraz w decyzji z dnia 3 września 2010 r.

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem art. 185 - art. 25 ust. 1 wspomnianej ustawy.

Wedle art. 26 ust. 1 tej samej ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Odnosząc treść powołanych wyżej przepisów do ustalonego stanu faktycznego stwierdzić należy, iż brak jest podstaw do ustalenia wysokości świadczenia ubezpieczonej w oparciu o art. 53 ust. 4 cytowanej ustawy (przyjęcie nowej kwoty bazowej), gdyż jako osoba urodzona w (...) r. podlega ona przepisom art. 24 i art. 26 powyższej ustawy, w której - czego R. G. (1) konsekwentnie nie przyjmuje do wiadomości - nie stosuje się do wyliczenia wysokości emerytury żadnych kwot bazowych, a wysokość świadczenia uzależnia się od sumy zgromadzonych na koncie składek na ubezpieczenia społeczne, kwoty kapitału początkowego oraz długości dalszego trwania życia.

Trafnie w kontrolowanej decyzji organ rentowy ustalił zatem wysokość emerytury ubezpieczonej przy zastosowaniu regulacji przewidzianej w art. 26 wspomnianej ustawy, dla której fakt, iż po przyznaniu emerytury w wieku powszechnym R. G. (1) podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym pozostaje bez znaczenia. Organ rentowy dokonał bowiem już wcześniej stosownego doliczenia składek na ubezpieczenia społeczne, które z tytułu wykonywania w latach 2010-2012 umowy zlecenia wpłynęły na konto ubezpieczonej.

W przypadku ubezpieczonej przeliczenie świadczenia według reguły art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej możliwe byłoby jedynie w przypadku świadczenia przyznanego decyzją z dnia 2 czerwca 2006 r., tj. emerytury (...), która naliczona została na starych zasadach. Takie przeliczenie możliwe było jednak tylko jeden raz, i to w sytuacji, gdyby skarżąca po przyznaniu świadczenia, a przed złożeniem wniosku o emeryturę w wieku powszechnym, podlegała ubezpieczeniu społecznemu przez okres co najmniej 30 miesięcy. Skoro jednak z niespornych ustaleń stanu faktycznego wynika, że R. G. (1) nie pracowała po nabyciu prawa do wcześniejszej emerytury, a przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego (ewentualnie przed złożeniem wniosku o emeryturę w wieku powszechnym), brak było podstaw do dokonywania takiego przeliczenia, co ustalono już w toku poprzedniego postępowania sądowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy, działając na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.